

**Budapest Környéki Törvényszék,
mint másodfokú bíróság
6. Pf. 20 245/2021/11.**

A Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság () ügyvéd () által képviselt **InHold Pénzügyi Zrt** (1062. Budapest, Bajza u. 17-19.) felperesnek – dr. Lajos Sándor ügyvéd (1093. Budapest, Boráros tér 3. III. 9.) által képviselt alperes ellen kölcsöntartozás megfizetése iránti perében a Gödöllői Járásbíróság 14. P. 21 782/2019/30. szám alatti ítélete ellen a felperes részéről előterjesztett fellebbezés és az alperes részéről előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 134 075 (százharmincnégyezer-hetvenöt) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 327 100 Ft perköltséget.

Indokolása szerint, a rendelkezésre álló iratok alapján – hitelkérelem, kölcsönszerződés és annak mellékletei – megállapítható volt, hogy a felperesi jogelőd és az alperes között devizaalapú fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés jött létre, a felek szándéka a szerződéskötés során az volt, hogy az alperes forintban fennálló finanszírozási igényét forintösszeg átadásával elégítsék ki akként, hogy a felperesi jogelőd a tartozás összegét svájci frankban tartja nyilván.

A szerződés alperes által aláírt egyedi része félreérthetetlenül rögzíti a 6. pontban, hogy svájci frank alapú szerződésről van szó, és ugyanez a pont határozza meg az irányadó árfolyamokat, a 7. pont pedig, az árfolyamváltozás hatásaira hívja fel a figyelmet. A szerződés részévé vált Üzletszabályzat pedig, egyebek mellett a 18.3.2. és 21. pontban bontja ki a deviza alapúság tartalmát, az árfolyamváltozás számszaki következményeit.

A jelzett szerződés alapján az alperes forintban fennálló finanszírozási igényének megfelelően a kölcsönösszeg folyósítására sor került, melyet követően az alperes az annak alapján fennálló fizetési kötelezettségének teljesítését ugyancsak megkezdte, amelynek értelmében a kölcsön jogviszony létrejött.

Az alperesnek a perbeli szerződés érvénytelenségével kapcsolatos, Hpt. 203. § (6) bekezdésével kapcsolatos kifogását illetően rámutatott, hogy a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján a szerződés akkor semmis, ha sz. jogszabályba ütközik kivéve, ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz. Ahogy arra a 2/2016. PED 21. pontja is utal, a más jogági szabályokat sértő szerződés a polgári jog szempontjából akkor érvénytelen, ha a más jogági törvény kifejezetten rögzíti, hogy az adott jogi norma megsértése egyúttal a szerződés érvénytelenségét is okozza, vagy ha a törvény értelmezéséből, illetve az összes körülményből ez következik. Miután az alperes részéről e körben felhívott rendelkezések megsértéséhez a Hpt. nem fűzi a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeit, az alperes által e körben előadottak nem foghattak helyt.

Hangsúlyozta, figyelemmel a 6/2013. PJE határozatban foglaltakra, hogy a deviza alapú hitel-, kölcsön- és pénz üg. lízingszerződések devizaszerződések. A felek a hitelezőnek és az adósnak a kölcsönszerződésből fakadó pénztartozását egyaránt devizában határozták meg, és azt mindkét fél forintban volt köteles teljesíteni. E szerződéstípusnál az adós az adott időszakban irányadó forintkölcsönnél kedvezőbb kamatmérték mellett devizában adósodott el, amiből következően ő viseli az árfolyamváltozás hatásait: a forint gyengülése sz. adós fizetési terheinek növekedését, erősödése pedig a csökkenését eredményezi. A deviza alapú kölcsönszerződés, mint szerződéstípus önmagában amiatt, hogy a kedvezőbb kamatmérték ellenében az árfolyamkockázat az adósnál jelentkezik, nem ütközik jogszabályba, vagy nyilvánvalóan jó erkölcsbe, nem uzsorás vagy színlelt szerződés, továbbá nem irányul lehetetlen szolgáltatásra sem. A szerződési terheknek a szerződés megkötését követő, előre nem látható egyoldalú eltolódása az érvénytelenség körében nem értékelhető, tekintettel arra, hogy az érvénytelenség oknak a szerződés megkötésekor kell fennállnia.

Ennek tükrében – utalva a hivatkozott jogegységi határozat 1. pontjára - megállapítható volt, hogy a perbeli szerződés deviza alapú szerződés, amely önmagában a konstrukciója miatt nem tekinthető érvénytelennek.

Az elsőfokú bíróság az EUB C-26/13. számú ítéletére hivatkozással arra is rámutatott, miszerint a szerződési feltételek átláthatóságának a 87/102/EGK irányelvben megfogalmazott követelményei nem korlátozhatók kizárólag azok alakai és nyelvtani szempontból érthető jellegére, mert a fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír, hogy a szerződéskötést megelőzően a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit megismerhesse. Csak ezen ismeret alapján lesz az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő általános fogyasztó abban a helyzetben, hogy megalapozottan dönthessen arról, hogy az eladó vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeket elfogadva szerződéses kapcsolatba lép-e vele, vagy sem. Az átláthatóság követelményeit így kiterjesztő módon kell értelmezni.

Az EUB C186/16. és C-51/17. számú döntéseire utalással hangsúlyozta, hogy a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezve a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönvevők számára ahhoz, hogy tájékozott és megalapozott döntéseket hozzanak. Az árfolyamkockázattal kapcsolatban a

feleknek nemcsak alaki és nyelvtani, de a konkrét tartalom szempontjából is érhetőnek kell lenniük, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia az ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeit is. A C-51/17. számú döntés 75. pontjában ez akként került részletezésre, hogy a kölcsönfelvevőnek egyrészt világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották. Másrészt az eladónak vagy szolgáltatónak – jelen esetben a banknak – fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra, továbbá a fogyasztó számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szerződés összes feltételét megismerje.

Mindezzel összefüggésben a Kúria 2/2014. PJE határozata 1. pontja értelmében a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. E rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor nem volt világos, érthető. Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy annak elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen.

Amennyiben a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az átlagos fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül, kizárólag őt terheli és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét a Ptk. 209. § (5) bekezdésben foglaltakra tekintettel sem lehet megállapítani. Ha a fogyasztó a jogszabály által előírt tájékoztatást megkapta, a kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírta, akkor azt úgy kell értékelni, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terhelő volta számára világos és érthető volt, illetőleg annak kellett lennie. A nem megfelelő tájékoztatás tényét és azt, hogy ennek következtében a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése a fogyasztó számára nem volt világos és érthető, a fogyasztónak kell bizonyítani.

A 2/2014. PJE határozat alapján a tájékoztatásból ki kell tűnnie, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztő részlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet, az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa, de annak lehetősége valós, a hitel futamideje alatt bekövetkezhetsz. A tisztességtelenség megállapításának alapja e körben tehát az lehet, hogy az átlagos fogyasztó a kapott tájékoztatás alapján nem láthatta át azt, hogy reális lehetősége áll fenn annak, hogy az árfolyam változásának hatására az általa teljesítendő szolgáltatás mértéke a hitel futamideje alatt akár korlátlanul is megnövekedhet vagy úgy vállalta az árfolyamkockázatot, hogy nem volt tisztában annak valós tartalmával.

Figyelemmel arra, hogy az adott esetben a perbeli szerződés vonatkozásában külön kockázatfeltáró nyilatkozat nem került az alperes részére átadásra, az elsőfokú bíróság az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás körében alapvetően a szerződés és annak

mellékletei rendelkezéseit vizsgálta. E körben azt állapította meg, hogy a szerződés 7. pontja megfelel a hazai és az uniós követelményeknek. A jelzett rendelkezés nemcsak arra hívta fel a figyelmet, hogy a forint leértékelődhet, de arra is, hogy ennek gazdasági következményeként megnőhetnek a törlesztőrészletek és a hátralévő tőketartozás is.

Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy a devizaalapú kölcsönt nyújtó hitelező tájékoztatási kötelezettsége nem a devizapiac működésének sajátosságaira, hanem a devizakockázatra és annak törlesztőrészletekre gyakorolt hatására terjed ki. A devizakockázat szerepel az egyedi kölcsönszerződés 7. pontjában, de ennek a törlesztőrészletekre gyakorolt hatása is. Ez a világos és érthető megfogalmazás – eltérően az alperes hivatkozásától – az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, eleget tesz a Hpt 203. § (7) bekezdés a.) pontjában előírt tájékoztatási kötelezettségnek egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó esetében.

Az elsőfokú bíróság szerint, a szerződés 7. pontja egyértelmű és világos utalást tartalmaz arra, hogy a forintban meghatározott törlesztőrészletek összege kamat és árfolyamváltozás esetén megváltozhat. A szerződés 6. és az Üzletszabályzat 18.3.2. pontjai emellett azt is tartalmazzák, hogy a megváltozott összegű tartozást milyen módon és milyen árfolyamok alapulvétele mellett kell kiszámítani.

A szerződés szerinti tájékoztatás alapján egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó, így az alperes is megfelelően mérlegelni tudta az esetleges árfolyamváltozás lehetséges gazdasági következményeit, és értékelni kellett tudnia, hogy a forint leértékelődésével együtt járó törlesztőrészlet és tőketartozás növekedés folytán a szerződés teljesítése gazdaságilag nehezen viselhetővé válik. Kitűnt a tájékoztatásból, hogy a törlesztőrészlet akár jelentősen is megemelkedhet. Ugyanakkor a kockázatot kifejezetten jelentősnek, illetve fokozottnak nevezi, így abból az is egyértelmű, hogy az adósra hátrányos változásnak nincsen felső határa, az a hitel futamideje alatt reálisan bekövetkezhet és jelentős gazdasági következményei lehetnek. Egyértelmű tehát, hogy a változásból eredő kockázatot teljes mértékben, korlátozás nélkül az adós köteles viselni.

Az időbeli alkalmatlanságra irányuló utólagos alperesi érvelést az elsőfokú bíróság súlytalannak találta, miután az alperes személyes meghallgatása során maga sem hivatkozott arra, hogy nem volt lehetősége a szerződés rendelkezéseit áttanulmányozni. Az alperes nagy összegű hosszú távú kölcsönszerződést kötött, szerződési kötelezettsége tartós jogviszony keretében több éven keresztül fennáll, így elvárhatóan köteles lett volna tájékozódni saját szerződéses kötelezettségeiről, még azt megelőzően, hogy a rá vonatkozó kötelezettségeket, illetve saját nyilatkozatát tartalmazó okiratot aláírja.

Az egyéb érvénytelenségi kifogásokat illetően az elsőfokú bíróság megjegyezte, hogy a Kúria 1/2016. PJE határozatával összefüggésben a jogegységi határozatok a bíróságokra kötelezőek. (Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés, 2011. évi CLXI tv. 43. § (1) bekezdés) Emellett a C-126/17. számú határozatban az EUB maga is úgy foglalt állást, hogy ha a fogyasztó rendelkezésére bocsátandó, kirovó pénznemként devizában kifejezett, a lerovó pénznemhez képest meghatározott pénzösszeg a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamtól függ, a világos és érthető megfogalmazás követelménye alapján a szerződésben a ténylegesen kölcsönadott összeg számítási módszerét, az alkalmazandó árfolyamot átlátható módon szükséges rögzíteni. Ezzel összhangban áll a 6/2013. és az 1/2016. PJE határozatoknak a kölcsönösszeg kiszámíthatóságára vonatkozó iránymutatása. Alaptalan ezért az alperesi érvelés, hogy a jogegységi határozatok az adott ügyben nem alkalmazhatók.

A perbeli szerződés forintban rögzíti a kölcsön összegét, valamint azt is, hogy a szerződés CHF alapú. Emellett a 6. pont meghatározza az irányadó árfolyamokat. A szerződés részét képező Üzletszabályzat 18.3.2. pontjából az is kiderül, hogy a kölcsön összegének kirovó pénznemben történő kiszámítása a folyósítást követő napon érvényes számlakonverziós vételi árfolyam alapján történik. Így a szerződés előírásai alapján a bázis árfolyam ismertté válását követően a kölcsön összege svájci frankban is kiszámítható, így a szerződés nem ütközik a rHpt. 213. § (1) bekezdés a.) pontjába.

Az elsőfokú bíróság kiemelte még, hogy az alperes nyilván tudott arról, hogy a jogelőd mely nap folyósította számára forintban a kölcsönt, ebből következően módja volt informálódni az e napon irányadó átszámítási árfolyamról, és ennek alapján megállapítani a kölcsön CHF-ben nyilvántartott összegét, illetve ellenőrizni a felperesi számítás helyességét. Olyan követelmény pedig jelenleg nincs, amely a pénzügyi intézménynek kötelezettséggként írná elő, hogy a szerződéskötést megelőzően tájékoztatnia kellene a fogyasztót a későbbiekben folyósításra kerülő kölcsön másik devizanemre való átszámításakor alkalmazandó árfolyam konkrét számszaki adatairól.

Mіндеzek alapján az elsőfokú bíróság a szerződés Hpt 213. § szerinti semmisségét, sem annak az alperes részéről felhívott rendelkezései tisztességtelenségét nem találta megállapíthatónak.

A követelésösszezszerűségét illetően az elsőfokú bíróság arra hivatkozott, hogy a felperes bizonyítási kötelezettsége volt annak levezetése, hogy az alperesi befizetésekre is tekintettel, az alperes tartozása miként alakult, a kereseti kérelemben megjelölt összegű követelés pontosan miből adódik.

A felperes által csatolt, követelése alakulását rögzítő táblázat a keresetösszezszerűségnek alátámasztására nem volt alkalmas. Abból nem volt követhető a bíróság megítélése szerint, hogy milyen időszak vonatkozásában, milyen kamatmérték mellett került a keresetben megjelölt késedelmi és ügyleti kamat kiszámításra, így az sem volt megállapítható, hogy az alperesnek a kereset szerinti tőketartozása állt fenn a szerződés felmondás időpontjában. Az sem volt nyomon követhető, hogy a DH törvények szerinti tisztességtelenül felszámított összeg miként került a tartozásból elszámolásra, továbbá a táblázat tőke előírás devizában és kamat előírás devizában elnevezésű tételei, utalva a táblázat szerinti árfolyamértékekre is, miként kerültek meghatározásra.

Miután az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, a felperes e körben a rá háruló bizonyítási kötelezettségnek nem tett eleget, a keresetet, mint megalapozatlant elutasította.

A perköltségről a Pp. 83. § (1) bekezdés alapján rendelkezett.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását és a keresetnek történő hely adást, míg másodlagosan – amennyiben a másodfokú bíróság további bizonyítást tart szükségesnek – az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Kérte továbbá az alperest a másodfokú eljárásban felmerült költségeinek megfizetésére is kötelezni.

Fellebbezésének indokolása szerint, az elsőfokú bíróság csak az összezszerűség vonatkozásában nem tartotta a keresetet megalapozottnak annak ellenére, hogy mind a

kereseti kérelmükhöz, mind a 2020. február 28. napján kelt válasziratukhoz csatolt göngyöltött összegszerű kimutatás alkalmas a perbeli követelés összegszerűségének igazolására, utalva arra, hogy havi bontásban tartalmazza az előírásokat – HUF és CHF devizanemben is feltüntetve - a tőke, illetve az ügyleti kamat tekintetében. Az is nyomon követhető, hogy az alperes mikor, milyen összegű befizetéseket teljesített a feltüntetett előírások kapcsán és ezeket a befizetéseket a jogelőd hogyan könyvelte le, azok milyen mértékben csökkentették az alperes tartozását. A jogelőd pontosan megnevezte azt is, hogy mire számolta el az alperes befizetéseit (kamattól, árfolyamkülönbözet, tőke vonatkozásában).

Az Üzletszabályzat 18.3.2. és a 18.3.3. pontjában meghatározott képlet alapján számolta ki a jogelőd az aktuális árfolyamkülönbözetet, illetve a felmondást követően egy összegben esedékessé tett árfolyamkülönbözetet, így a fellebbezés szerint nem értelmezhető az az alperesi hivatkozás, hogy nincs meghatározva a matematikai képlet.

A 2020. február 28-i válaszirathoz csatolt mellékletben pontosan meghatározásra került az aktuális árfolyam, amely a jóváírás napján, azaz a felmondás napján érvényes BB Rt. számlakonverziós eladási árfolyam, míg a késedelmi kamattól a mértéke az Üzletszabályzat 17.4. pontja szerint alakult.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján történő helybenhagyását kérte. Kifejtette, miszerint a fellebbezés megalapozatlan, miután az ügy tényállását az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta és abból helytálló következtetéseket vont le. Utalt arra, hogy az elsőfokú eljárás során az ellenkérelemben, a 2020. május 26-i viszontválaszban, a 2020. július 02-án tartott tárgyaláson, illetve a 2020. október 15-i tárgyaláson tett részletes előadást az összegszerűség vonatkozásában.

A felperes által csatolt táblázat kapcsán egy összegzést terjesztett elő, amelyben részletesen kifejtette, hogy az abban szereplő adatok hiányosak, nem tartalmaznak számításokat, nem követhető, hogy mikor, milyen kamatperiódus mellett milyen ügyleti, illetve késedelmi kamattal kalkulált a felperesi jogelőd, továbbá több olyan tétel is feltüntetést nyert, amely felszámításának szerződéses, illetve jogszabályi alapja és módja nem ismert, továbbá abban számítási hibák is szerepelnek. Rámutatott, hogy a táblázat a törvényi elszámolással sincs összhangban különös tekintettel arra, hogy a táblázat mindvégig a tisztességtelenül felszámított összegekkel kalkulál, ami nyilvánvalóan ellentétes a DH törvényekkel.

Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási terhet megfelelően osztotta ki, így a felperes tisztában volt az alperesi vitatással, de semmilyen további számítást, tényelőadást levezetést nem adott elő, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a kereset megalapozatlan, e körben az elsőfokú határozat helyes megállapításokat tartalmaz.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelem mellett csatlakozó fellebbezést is előterjesztett, amely az elsőfokú ítélet árfolyamkockázatra, a hitel/kölcsönösszegről vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelenségével, valamint a szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés a.) pont szerinti érvénytelenségével kapcsolatos indokolása ellen irányult. E körben kérte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását a másodfokú bíróság változtassa meg és a felperes keresetét a csatlakozó fellebbezésben előadottak alapján is utasítsa el és marasztalja a felperest a másodfokú eljárás során felmerült költségeiben.

Álláspontja szerint, az elsőfokú bíróság döntése, a kereset elutasítását illetően helytálló, azonban csak az összegszerűség megalapozatlansága körében osztotta az alperesi előadást, míg a szerződés érvénytelensége kapcsán az előadottakat nem fogadta el.

Fenntartotta, hogy a perbeli szerződés 7. pontja és a vele azonos tartalmú 18.3.4. pont nem tartalmaz tájékoztatást az árfolyamváltozás gazdasági mechanizmusa kapcsán, semmilyen példával nem szemlélteti az árfolyamváltozás mibenlétét, annak hatását, sem a törlesztőrészlet, sem a tőketartozás vonatkozásában nem volt tájékoztatás a kockázat korlátlanosságáról, sőt még annak esetlegesen jelentős mivoltáról sem. Nem volt benne szó az idegen deviza kamatláb, illetve az idegen deviza kamatláb és az árfolyam együttes változásáról és annak az alperesi fizetési kötelezettségre kifejtett negatív hatásáról. Utalt továbbá arra is, hogy a tájékoztatás nem a szerződéskötést megelőzően történt.

A szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés a.) pontjával kapcsolatos érvénytelenségi kifogását illetően a csatlakozó fellebbezés kifejtette, hogy a C-118/17 számú EUB ítélet a Kúria jogegységi határozatairól megállapítja, hogy azok nem akadályozhatják a hatáskörrel rendelkező bíróság számára a 93/13. EGK irányelv szabályainak teljes érvényesülésének biztosítását oly módon, hogy szükség esetén saját hatáskörben figyelmen kívül hagyja az összes azzal ellentétes nemzeti jogszabályi rendelkezést, beleértve az azzal ellentétes jogegységi döntéseket és bírósági gyakorlatot is és nem kell sem kérnie, sem megvárnia azok jogalkotói vagy bármilyen egyéb alkotmányos úton történő előzetes megsemmisítését.

Az alperesi álláspont szerint, miután a Hpt. 213. § (1) bekezdése is a tagállamok fogyasztói hitelre vonatkozó jogi és közigazgatási előírásainak összehangolásáról szóló 87/102/EGK tanácsi irányelvben gyökerezik, így a Kúria jogegységi határozatainak – különösen az 1/2016. PJE határozatnak – a Hpt. 213. § (1) bekezdésének egyes pontjai kapcsán tett megállapításait is mellőzni köteles az eljáró nemzeti bíróság, miután azok egyértelműen uniós jogba ütközőek, illetve az uniós jog csorbítására alkalmasak.

A kölcsönösszeg meghatározatlansága körében arra hivatkozott, hogy a kölcsön forintösszege nem volt ismert a szerződés alapján továbbá a kölcsön CHF összege, valamint az átváltási árfolyam sem került meghatározásra, holott deviza alapú szerződés esetén a kölcsön összege akkor meghatározott, ha az HUF-ban és CHF-ben egyaránt feltüntetett, illetve amennyiben a ténylegesen alkalmazott HUF/CHF árfolyam megjelölésével a kölcsön CHF összege egyértelműen kiszámítható. A devizaösszeg azonban nem kiszámítható, mivel a forint kölcsönösszeg és az alkalmazandó árfolyamok nem ismertek, illetve azokra a szerződés semmilyen egyértelmű iránymutatást sem tartalmaz.

A szerződés 4. pontjával összefüggésben a csatlakozó fellebbezés kiemelte, hogy a kölcsön összege abban az esetben tekinthető meghatározottnak, amennyiben abban egyértelműen és világosan megfogalmazott együttesen legalább a kölcsön devizában kifejezett összege és az alkalmazandó árfolyam, vagy a kölcsön forintban kifejezett összege és az alkalmazandó árfolyam, vagy a kölcsön devizában és forintban kifejezett összege, vagy a kölcsön forintban és devizában kifejezett összege és az alkalmazandó árfolyam, miután csak ezekben az esetekben felel meg a C-126/17. EUB döntésben foglalt elvárásoknak.

A perbeli hitelszerződés azonban csak egy forintösszeget tartalmaz, így a fenti követelményeknek nem felel meg, azaz a hitelszerződés 4. pontja a Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése, valamint a 209/A § (2) bekezdése szerint tisztességtelen. Mivel a főszoolgáltatást

meghatározó szerződési feltétel tisztességtelensége esetén a szerződés nem teljesíthető, a Ptk 239. § (2) bekezdése alapján teljes egészében érvénytelennek minősül, így a kereset elutasításának ez okból is helye van.

A felperes fellebbezése alaptalan, míg az alperes csatlakozó fellebbezése az alábbiak szerint alapos.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint, az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, a bizonyítékokat azonban részben okszerűtlenül, nem a Pp. 279. § (1) bekezdésének megfelelően értékelte, amikor arra a következtetésre jutott, hogy az alperes megkapta a gépjármű finanszírozási szerződésből adódó kockázatokról szóló tájékoztatást.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felek között devizaalapú kölcsönszerződés jött létre, amelynek lényegi tartalmi eleme, hogy a forintban nyújtott kölcsön elszámolása és nyilvántartása devizában történik, az adós devizában adósodik el, bár a kölcsön folyósítására, a törlesztésre forintban kerül sor. A szerződésben rögzített irányadó árfolyam is azt igazolja, hogy az adós devizában adósodott el, devizakamat mellett, holott a kölcsön folyósítása és annak törlesztése forintban történt. Mindez – utalva a 6/2013. PJE határozat 1. pontjában foglaltakra -, azt jelenti, hogy devizaalapú hitel/kölcsön szerződés megkötésére került sor.

A csatlakozó fellebbezés alaptalanul hivatkozott a szerződés érvénytelenségére a Hpt. 213. § a.) pontja alapján.

A deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződések tárgyának és törlesztő részleteinek meghatározásával kapcsolatos elvi kérdésekről szóló 1/2016. Polgári jogegységi határozat 1. pontja alapján a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés a) pontja által előírt követelménynek, ha az írásba foglalt szerződés - ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - a kölcsön összegét forintban (lerovó pénz) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénz) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével. A 2. pontja szerint a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja által előírtaknak, ha az írásba foglalt szerződés - ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - kiszámítható módon tartalmazza a törlesztő részletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. A törlesztő részletek összege kiszámíthatónak tekintendő, ha a szerződés rögzíti legalább azokat az adatokat és azt a számítási módot, amelyek alapján a törlesztő részletek összege az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában az egyes törlesztő részletek esedékességekor pontosan meghatározható.

Az alperes a fellebbezésében a Hpt.213.§ (1) bekezdés rendelkezései alapját képező 87/102/EGK Tanácsi Irányelvre hivatkozással a fellebbezésében is kérte, hogy a másodfokú bíróság az 1/2016. PJE alkalmazását az uniós jog elsődlegességére figyelemmel mellőzze, azonban 87/102/EGK rendelet a kölcsönszerződésekre a Hpt-nél szigorúbb követelményeket nem határozott meg. Az Irányelv 4. cikk (1)-(3) bekezdése szabályozza az írásba foglalt

hitelszerződés tartalmi elemeit, mely szabályok nem mondanak ellent a Kúria e tárgyban hozott jogegységi határozatának, ezért az 1/2016 PJE határozatot a másodfokú bíróság is alkalmazandónak találta.

A szerződés 7. pontja tartalmazza mind a 120 havi törlesztőrészlet mértékét, illetve a 2. bekezdésben tájékoztatást tartalmaz az árfolyamkockázatról, az Üzletszabályzat 21. pontjában meghatározza, hogy az esedékesség napja, ha a felek a szerződésben másként nem rendelkeznek, akkor az a nap, amelynek számánál fogva megegyezik a hitel folyósítás napjával, vagy amennyiben ilyen adott hónapban nincs, akkor pedig a hónap utolsó napja, másrészt az Üzletszabályzat 18.3.2 pontja alapján meghatározható az esedékes törlesztőrészlet összege is, ezért a szerződés megfelelt a Hpt. 213.§ (1) bekezdés e.) pontjában foglaltak, különös figyelemmel az 1/2016. Polgári jogegységi határozat 2. pontjában foglaltakra.

A szerződés 4. pontjának tisztességtelensége tekintetében az elsőfokú bíróság arra is helytállóan utalt, hogy az adott esetben kizárólag a szerződés és az Üzletszabályzat rendelkezéseit kellett értelmezni annak eldöntéséhez, hogy az abban foglalt tájékoztatás világos és érthető volt-e az alperes számára, miután szóbeli tájékoztatás tényére vagy annak tartalmára utaló körülmény nem merült fel. Helytállóan ismertette az értékelés szempontjait meghatározó 6/2013. és 2/2014. PJE határozatokat, továbbá az EUB C-26/13. és C-51/17. számú ítéleteiben rögzített követelményeket. Az EUB alperes által hivatkozott C-126/17 számú határozata is azt mondja ki, hogy amennyiben a szerződés tárgyát képező összeg meghatározása a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamtól függ, az átláthatóság követelménye akkor teljesül, ha a ténylegesen kölcsönadott összeg számítási módszerei, valamint az alkalmazandó árfolyam átlátható, és az átlagos fogyasztó értékelti tudja a kölcsön teljes összegét.

A szerződés tartalmazza a kölcsön forint összegét, meghatározza az irányadó árfolyamokat, az Üzletszabályzat 18.3.2. pontja pedig rendezi, hogy milyen árfolyamon kerül sor a kölcsön összegének kirovó pénznemben történő kiszámítására. Ezért az alperes szerződés tárgyával kapcsolatos érvénytelenségi kifogást a másodfokú bíróság sem találta alaposnak.

Nem osztja azonban a másodfokú bíróság azt az álláspontját, hogy a szerződésben és az Üzletszabályzatban szereplő tájékoztatás ezen követelményeknek megfelel.

A jelen szerződésnél nem készült külön tájékoztató az árfolyamkockázatról. A szerződés 7. pontja az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, egyértelmű és világos utalást tartalmaz arra, hogy a forintban meghatározott törlesztőrészletek összege kamat és árfolyamváltozás esetén megváltozhat. Ez pedig, figyelemmel a szerződés 6., valamint az Üzletszabályzat 18.3.2. pontjában foglaltakra elégséges tájékoztatás, amelynek alapján egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó, így az alperes is megfelelően mérlegelni tudta az esetleges árfolyamváltozás gazdasági következményeit és értékelti kellett tudnia, hogy a forint leértékelődésével együtt járó törlesztőrészlet és tőketartozás növekedése folytán a szerződés teljesítése gazdaságilag nehezen viselhetővé válik.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban a szövegből – utalva a 7. pontra – nem derül ki, hogy a teljes hátralévő tőketartozás növekedése hogyan függ össze az árfolyamkockázattal. Az Üzletszabályzat 17.1. pontja, amely a kamatokról és díjakról rendelkezik, csak arra nézve tartalmaz utalást, hogy a tőketartozás növekedhet. Az Üzletszabályzat 18.3.1. pont is csak annyit rögzít, hogy az ügyleti kamatláb változása alapján a hitelező hogyan változtathatja meg

a törlesztőrészletek összegét és nem is utal az árfolyam változásra, hogy az is hatással lehet a törlesztőrészletek alakulására. Az Üzletszabályzat 18.3.2. pontja csak ahhoz ad útmutatást, hogy milyen adatok és milyen képlet alapján lesz számszakilag kiszámolható az ügyfél fizetési kötelezettsége. Annak mértékéről és várható alakulásáról azonban ugyancsak nem ad semmilyen tájékoztatást.

A szerződés 7. pontja valóban tartalmazza azt a kifejezést, hogy „jelentős kockázat”, de annak konkrét tartalma a másodfokú bíróság megítélése szerint nem derül ki.

Az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy a fogyasztói szerződésnek meg kellett volna felelnie a 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdésben foglalt világos és érthető megfogalmazás követelményének. Egyetértett a másodfokú bíróság azzal, hogy az irányelv szerinti követelmény értelmezését az árfolyamkockázattal kapcsolatban a C-186. és a C-51/17. számú EUB döntések bontják ki. E körben a másodfokú bíróság kiemeli, hogy a jelzett határozatok értelmezése alapján, a szerződési feltétel világossága és érthetősége szempontjából nemcsak azt kellett szem előtt tartani, hogy az érintett feltétel nyelvtanilag érthető-e a fogyasztó számára, hanem azt is, miszerint a konkrét tartalom esetében az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia az ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeit is.

A pénzügyi intézet által adott tájékoztatásból egyértelműen ki kell tűnnie annak, hogy a tartozás devizában való meghatározása azt jelenti, hogy a fogyasztónak a futamidő alatt végig a svájci frank forinthez viszonyított mindenkor árfolyamának figyelembevételével számított törlesztőrészleteket kell fizetniük, valamint az árfolyamváltozás a felek által nem befolyásolható körülmények függvénye, amelyek előre nem kiszámíthatóan, bármikor, a hitel futamideje alatt is reálisan bekövetkezhetnek és ez a forinthitelekhez képest a fogyasztóra nézve fokozott kockázattal jár, amennyiben ennek bekövetkezésében fizetési kötelezettségük bármilyen mértékben korlátlanul, akár többszörösére is megemelkedhet és az árfolyamváltozás kockázatát az adós a forinthiteleknél kedvezőbb kamat mérték ellenében vállalja.

A másodfokú bíróság osztotta az alperes által előadottakat arra vonatkozóan, hogy a fenti követelménynek a felek szerződése nem tett eleget. Az árfolyamváltozásból eredő kockázat konkrét lényegét, mibenlétét, fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatását, valamint azt, hogy a kockázatviselésnek nincs felső határa, az általános szerződési feltétel több különböző helyen, nem áttekinthető szerkezetben szereplő, számos esetben egyébként sem világos megfogalmazású szerződéses kikötés együttes értelmezése és egybevetése alapján az adós legfeljebb csak kikövetkeztetni tudja. Önmagában az, hogy a szerződés bemutatja az árfolyamváltozás adósról terhelésének matematikai módszerét, nem elégséges ahhoz, hogy a fogyasztó tájékozott és megalapozott döntést hozhasson. (EUB C-186/16. számú ítélete)

Az a másodfokú bíróság szerint, nem tekinthető megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, vagy több különböző okiratban szereplő rendelkezés együttes értelmezése alapján határozható meg. A tájékoztatásnak nemcsak abban kell egyértelműnek lennie, hogy az árfolyam változással az adósról számolnia kell, de annak is, hogy az nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent és nem csak elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztő részleteket.

A szerződés és az Üzletszabályzat együttes értékelése alapján az volt megállapítható, hogy a perbeli szerződésben olvasható tájékoztatóból az nem tűnik ki, hogy a HUF/CHF árfolyam negatív irányba történő, akár jelentős változására is reális esély van, amelynek bekövetkezése esetén a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedik és ennek a kockázata kizárólag az alperest terheli. A tájékoztatás csak lehetőségként és nem valós veszélyként utal a forint gyengülése esetén előálló következményekre. Ebből pedig, nem egyértelmű az, hogy az árfolyam kedvezőtlen változása bármikor bekövetkezhet a futamidő alatt és emiatt felső határ nélkül emelkedhet az adós fizetési kötelezettsége. A világosság és érthetőség követelményeinek tehát a perbeli árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem felel meg, mert csak utalást tartalmaz az árfolyam változás lehetőségére. Nem tartalmaz az árfolyamkockázatnak az alperes kötelezettségeire vonatkozó hatásairól sem részletes tájékoztatást, a jelentős gazdasági következményekre gyakorolt hatás sem a szerződésből, sem az üzletszabályzat tartalmából következően nem állapítható meg. Az Üzletszabályzat és a szerződés szerinti megfogalmazás általános volta miatt, az átlagos fogyasztó – így az alperes sem – tudta értékelni az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, esetlegesen jelentősen nehezebb gazdasági következményeit.

A perbeli kölcsönszerződés tartalmából ennek megfelelően – kellően gondos és körültekintő eljárás mellett is – legfeljebb arról lehetett az alperesnek tudomása a másodfokú bíróság szerint, hogy az ügyletnek árfolyamkockázata van, de ez önmagában nem minősül megfelelő tájékoztatásnak.

A 2/2014. PJE határozat szerint, ha nem megfelelő a tájékoztatás vagy annak eredménye, illetve elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen.

A perbeli szerződés szerinti tájékoztatás a másodfokú bíróság megítélése szerint, az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül sem adott világos és érthető tájékoztatást, ezért a rPtk. 209. § (4) bekezdése alapján az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelensége érdemben vizsgálható. A fogyasztó számára jelentős érdeksérelmet okozott, hogy megfelelő tájékoztatás hiányában nem mérhette fel az árfolyamváltozás bekövetkezésének lehetőségét, annak fizetési kötelezettségeire és anyagi helyzetére gyakorolt hatását, ennek következményeként pedig, olyan egyensúlytalanság alakult ki a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben, ami a rPtk 209. § (1) bekezdése értelmében tisztességtelennek minősül.

A perben adott tájékoztatás mellett annak nem volt perdöntő jelentősége, hogy az alperes a szerződést, valamint a hozzá kapcsolódó Üzletszabályzatot időben megkapta-e és annak sem, hogy az elolvasták vagy áttanulmányozták-e a szerződés megkötését megelőzően. A fogyasztótól valóban elvárható, hogy a rendszerint nagy összegű és hosszabb távra szóló ügylet jellegéhez, nagyságrendjéhez, a vállalt kockázat mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt, a szerződési feltételeket tartalmazó okiratot – az átlagfogyasztótól elvárható gondossággal – áttanulmányozza, és ha a szerződésben olyan rendelkezéseket észlel, amelyeket nem ért, megfelelő magyarázatot igényeljen. (2/2012. (XII.10.) PK vélemény) Az ebben a körben megnyilvánuló esetleges mulasztása, gondatlan eljárása

azonban csak abban az esetben eshet a terhére, ha a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás egyébként tisztességes tartamú volt. (Kúria Gfv.VII.30 090/2020/9.)

Az árfolyamkockázatot az adósra hárító rendelkezés tisztességtelensége a teljes szerződés semmisségéhez vezet a 2/2014. PJE határozat I. pontja és a rPtk. 239. § (2) bekezdése alapján, mert a főszolgáltatást meghatározó rendelkezés hiányában a szerződés nem teljesíthető.

Figyelemmel arra, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeiről erre irányuló kérelem (felperesi keresetváltoztatás) hiányában a másodfokú bíróság nem dönthetett, az eredményes érvénytelenségi kifogás következményeként csak a kereset elutasításáról hozhatott volna határozatot. Miután az elsőfokú bíróság a keresetet már elutasította, az elsőfokú határozat rendelkező részének érintése nélkül csak az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását módosította a csatlakozó fellebbezéssel érintett körben.

A felperes fellebbezése kapcsán a másodfokú bíróság egyébként osztotta az elsőfokú bíróság által kifejtetteket a kereset összecszerúségének a megalapozatlanságát illetően. Csak a fellebbezésben előadottakra figyelemmel emeli ki a következőket.

A kereset összecszerúségét illetően az alperes több beadványban, valamint tárgyaláson kifejtette részletes álláspontját annak alaptalanságára vonatkozóan. Fellebbezési ellenkérelmében is fenntartotta, hogy a felperesnek az összecszerúség alátámasztására csatolt táblázata semminemű számítást nem tartalmaz, továbbá abban számos olyan tétel található, amely felszámításának szerződéses, illetve jogszabályi alapja és módja nem ismert (pl. árf. különbözet jóváírás, készpénzátutalási megbízás költsége, stb.). Nem került feltüntetésre, hogy mikor, milyen kamat periódus mellett, milyen kamat, valamint késedelmi kamat mértékkel és milyen módon kalkulált a felperesi jogelőd, hiányzik a CHF tőketartozás göngyöltése, valamint súlyos számítási hibák is szerepelnek abban. Nem követhető, ha az előírás és a tényleges teljesítés napja eltér egymástól, akkor milyen árfolyam kerül alkalmazásra és azzal helyes volt-e a kalkuláció. Eltérőek az árfolyamkülönbözet összegei a felperesi táblázat és a törvényi részletes elszámolás tisztességes összegekkel való kalkuláció részében is.

A felperesnek a követelése összecszerúségét a bíróság és az alperes számára is követhető módon kell előterjeszteni, bizonyítási kötelezettsége azonban csak abban az esetben áll fenn, ha az alperes az elszámolást vitássá teszi. Fontos annak hangsúlyozása is, miszerint nem elégséges a fogyasztó részéről az összecszerúség általános vitatása, meg kell jelölnie, miért hibás az elszámolás, azt mely okból, mire hivatkozással vitatja.

Az alperes által előadottak, utalva a részletes beadványok tartalmára, valamint a tárgyalások során tett nyilatkozatokra, megfelelnek a fent kifejtett szempontoknak. A felperes táblázata ennek fényében nem tekinthető egy jól érthető rendszernek, amely követhető és visszaellenőrizhető módon tartalmazza az az alperesi befizetések elszámolását, az egyes törlesztőrészletek elszámolásakor irányadó árfolyam alapját, vagy az elszámolás a görgetett – az alperes befizetési kötelezettségét mutató – maradék fennálló tőketartozás egyenlegét sem.

A tartozás pontos számítása a felperes bizonyítási terhe volt, a felperes pedig tudomással bírt az alperes vitásáról, e körben azonban az az álláspont, miszerint az elszámolás megfelelő csak részben volt elfogadható.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására nem volt alap, ezért azt a másodfokú bíróság a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a peresztes felperes köteles az alperest képviselő ügyvéd 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése szerint felszámított munkadíját (2 X 40 000 Ft + Áfa + 32 475 Ft lerótt fellebbezési eljárási illeték összege) megfizetni.

Budapest, 2021. június 09.

dr. Németh Renáta sk.
a tanács elnöke

dr. Polgárné dr. Vida Judit sk.
bíró, előadó

dr. Fehérné dr. Gaál Tünde sk.
bíró